

Doppingellenes tájékoztató online 2023

Aktuális tiltólista

https://antidopping.hu/Tiltolista/Tiltolista_szabalyzatok.html

Irányadó jogszabályok:

- HUNADO szabályzat
https://antidopping.hu/editor_up/15_Melleklet_HUNADO_Doppingellenes%20Szabalyzat%2020230701.pdf
- Kormányrendelet a doppingellenes tevékenység szabályairól
https://antidopping.hu/editor_up/2021/jogszab/363_2021_Korm_Rend.pdf
- Nemzetközi doppingellenes szabályzat
- https://antidopping.hu/editor_up/WADA_Code_2021_MAGYAR.pdf
- Gyógyászati célú mentességre vonatkozó nemzetközi szabvány
https://antidopping.hu/editor_up/2023/jogszabalyok/HUNADO027_WADA_International_Standard_for_TUE_2023_HU_final.pdf
- Tesztekre és vizsgálatokra vonatkozó nemzetközi szabvány
- https://antidopping.hu/editor_up/HUNADO247_WADA%20ISTI%202023_HU_clean.pdf
- Magyar Hullámlovas Szövetség 23. (1) i) e) szabályzata a sportegészségügyről, elsősegélynyújtásról és a doppingról
- <http://surfhungary.hu/szabalyok>
- MOB szabályzat
https://clientcdn.fra1.cdn.digitaloceanspaces.com/olimpia.hu/documents/MOB_doppingellenes_szabalyzat_2022051280.pdf

Mi a dopping?

A dopping tisztességtelen eljárás, az élsportban büntetendő csalás, mely egészségügyi kockázatot jelent a doppingoló számára.

A doppingolás a teljesítmény növekedését okozó tiltott anyagok vagy tiltott módszerek használatát jelenti a hatályos tiltólista alapján. <https://www.antidopping.hu/>

ITA (International Testing Agency) – WADA-tól független de szoros kapcsolatban lévő IOC (Nemzetközi Olimpiai Bizottság) által létrehozott szervezet, mely alapján végre kell hajtania a WADA kódexet.

- Az ITA veszi át a nemzetközi sportszövetségek doppingellenes feladatait.

TUE – Therapeutic Use Exemptions

A sportolónak joga van a legmegfelelőbb, és legjobb orvosi ellátáshoz. A sürgősségi ellátás mindig, mindenhol elsődleges!

- Független, 6 tagú testület (első és másodfok) a HUNADO égisze alatt.
- TUE kérelem és döntés az ADAMS rendszeren keresztül – minden dokumentáció 2 nyelven.
- TUE kérelmek elbírálása 21 nap!
- TUE kérelem – nemzeti szintű sportolók!
Nemzeti szintű sportolónak minősül valamennyi verseny engedéllyel rendelkező a tárgyévben a 16. életévét betöltött sportoló, aki olyan sportágban sportol, amely nemzetközi sportági szakszövetsége a WADA Kódex aláírójának minősül:
 - az érintett Olimpiász alatt országos / magyar bajnokságban érmet szerzett – az Olimpiász utolsó napjáig;
 - nemzeti válogatott keret tagja a tárgyévben és a tárgyévet megelőző évben – a tárgyév utolsó napjáig;
 - bármely a tárgyévben és a tárgyévet megelőző évben hazai rendezésű nemzetközi versenyen vagy külföldi versenyen indul, amely verseny nemzetközi sportági szakszövetség, vagy nemzeti sportági szakszövetség versenynaptárában szerepel – a tárgyév utolsó napjáig;
 - államilag/nemzeti sportági szakszövetség által finanszírozott edzőtáborban vesz részt a tárgyévben és a tárgyévet megelőző évben akár Magyarországon, akár külföldön – a tárgyév utolsó napjáig;
 - a tárgyévben a HUNADO nyilvántartott vizsgálati csoportjába tartozó sportoló – a tárgyév utolsó napjáig;

Elkeseredett küzdelem a dopping ellen a versenysportban.

- minden sportágban kockázatbecslés: doppingérzékenység és doppingfertőzöttség
- annál doppingérzékenyebb egy sportág, minél inkább növelhető a sportági teljesítmény doppingszerekkel
- a doppingfertőzöttség azt fejezi ki, mennyire terjedt el az adott sportágban a tiltott teljesítményfokozás
- a leginkább veszélyeztetettek azok a sportágak, amelyekben sok a pénz és a sportági teljesítmény jól fokozható doppingszerekkel
- A leginkább veszélyeztetettek azok a sportágak, amelyekben jelentős anyagi forrás dominál és a sportági teljesítmény jól fokozható doppingszerekkel (súlyemelés, atlétika, kerékpár, úszás, birkózás, kajak-kenu).
- A COVID miatti elkeseredettség kedvező lehet a doppingolásnak (forma és motiváció fenntartása) – KOCKÁZAT!

WADA kódex

- Célcsoport: kiemelt sportesemények előtt (olimpia, VB) kötelező nemzeti szűrőprogram, IOC/ITA pre-games testing + WADA Edukáció program (ADeL) (- kötelező lesz az olimpikonoknak a vizsgáláshoz kötött teszt sorozat, /online végezhető. - a WADA igazolást ad az ADeL program elvégzéséről, melyet az olimpiai nevezéshez csatolni szükséges. /jelenleg kérdéses, hogy a sportszakembereknek is kötelező lesz-e az ADeL program elvégzése. Kb.18 nyelven elérhető, magyarul egyelőre nem./)
- Compliant audit – minden ország átvilágítása: non-compliant / fully compliant
- WADA akkreditált laborok átvilágítása (egyre kevesebb labor, a HUNADO a seibersdorfi WADA akkreditált laborban - Ausztria végezteti az analíziseket)
- „No needle policy” széleskörű bevezetése 2022: GLÜKOKORTIKOIDOK! (Eddig versenyen kívül engedélyezett volt, illetve nem kellett Gyógyászati mentesség - TUE engedély a lokális használatához (bőr alatt, ízületbe, ízület köré beadva, stb.) versenyen sem, most viszont 2022.01.01.-től verseny alatt már tilos lesz minden injekciós vagy infúziós beadási mód, ha orvosilag mégis indokolt és szükséges, akkor kizárólag TUE engedéllyel használható!
- Intelligens tesztprogram – sportágak élettani szempontból való kockázat felmérése (target testing) – sportág specifikus analízisek (TD2020SSA). Meghatározásra kerül, hogy minden egyes sportágban milyen kiegészítő analíziseket kell végezni (növekedési hormon keresése, különböző növekedési faktorok keresése vizeletből, illetve az eritropoetinek (EPO vagy ESAs) a keresése. Sportolók szempontjából ugyanúgy zajlik a mintavétel.
- Holléti információk naprakész ellenőrzése – szigorúbb szankcionálás! Holléti rendszer szigorúbb ellenőrzése: a WADA figyeli a social mediát is, értesítik a nemzeti doppingellenes szervezeteket, ha pl. a versenyzőnek elvileg versenye van X helyen és egy másik Y helyről tölt fel képet. (valótlan információ a megadott holléti információban!). 12 hónapon belül három holléti vétség magával vonja a doppingvétség kérdését, minimum két éves eltiltással szankcionálva.

Hogy lehet vétséget elkövetni?

- Nem szolgáltat információt a sportoló. Negyed évre kell előre szolgáltatni és a negyed évet megelőző hónap 15-ik napjáig fel kell tölteni a megfelelő holléti információt. A 0-dik naptól kezdve (január 1.) lehet büntetni a sportolót. December 15-ig már fel kellett tölteni a sportolónak a jövő évi aktuális információt.
- Feltölti, de nem adja meg a teljes tartalmat.
Kötelező megadni:
 1. Éjszakai szálláshely (pontos cím).
 2. Edzés ideje és edzés helye, edzőtábor.
 3. Versenyek ideje és helye (utazási idő megadása).
 4. Egy óra „ráérési” idő megadása (reggel 5 és este 23 óra között).
- Gyógyászati mentesség (TUE) engedély szigorítása / ellenőrzése (WADA)
- Táplálékkiegészítők veszélye: FELVILÁGOSÍTÁS / Étrend-kiegészítőket bevizsgáló állami labor = Sport-táplálkozástudományi Központ (TE)
- Nem analitikai doppingvétségek (intelligence and investigation) – social media, whistleblower rendszer

- HUNADO-ORFK együttműködés (kereskedői magatartás üldözés, beszállítók, internetes rendelés)
- HUNADO Biológiai Útlevel Program: 2014-ben implementálás, 2015-01-01 óta adatgyűjtés (8 pozitív)
- Long term storage: minták hosszú távú tárolása; újra-vizsgálatok évente nemzeti szinten is

A WADA célja, hogy egységes doppingellenes szabályozás és gyakorlatban működő rendszer legyen a világban.

Az olimpia évében, az olimpiai indulóknak 3 negatív eredménnyel kell rendelkezni (MOB előírás)

A kábítószeres 2021-től már nem a teljesítményfokozó szerepük miatt vannak fent a WADA Tiltólistán. Valamennyi jelenleg ismert kábítószer sportetikai okokból tilos, de használatuk elsősorban egészségügyi kérdés. Új megnevezés 2021.01.01-től: "substances of abuse" - függőséget okozó szerek csoportja. Használatuk esetén, ha a sportoló bizonyítani tudja, hogy nem a teljesítmény fokozása volt a cél, mindösszesen 3 hónapos eltiltás a büntetés, és azt is egy drogellenes rehabilitációs programban kell eltölteni. Egészségügyi esetként tartják számon (nem teljesítményfokozó hatása van, hanem a sportoló egészségére káros), egy frog-rehabilitáción (elterelés) kell részt venni. Nem jár több éves eltiltás érte.

A béres csepp még mindig tiltott anyag. Olyan kobalt származék van benne, ami mennyiségi meghatározás nélkül fent van a WADA Tiltólistán. Ha ez a típusú kobalt származék kerül kimutatásra a sportoló szervezetéből, akkor az doppingvétségnek számít. Ami nem tilos, és szabadon használható: a cyanocobalamin vegyületek, mint pl. B12 vitamin!

Új tesztelési módszerrel dolgozik a WADA, amely hatékonyabb lesz, egyelőre még csak tesztelési fázisban van, de valószínűleg az olimpiára kész lesz.

Doppingellenőrzésre kijelölhető sportolók: Minden verseny- vagy rajtengedéllyel rendelkező, sportszövetség által igazolt sportoló, vagy eltiltását töltő sportoló, vagy eltiltásból visszatérő sportoló korosztálytól függetlenül.

A doppingellenőrzésre történő kiválasztás történhet:

- véletlenszerűen vagy célzottan,
- előre bejelentett, vagy nem bejelentett módon,
- versenyen, vagy versenyen kívül egyaránt.

A doppingellenőrzéshez szükséges biológiai minta lehet vizelet- és vérminta egyaránt. A sportoló által szolgáltatott vizelet- és vérminta 10 évig tárolható, és vethető újabb analitikai vizsgálat alá.

A WADA Tiltólista kialakításának alapelvei:

- A Tiltólistára felvett anyag vagy módszer potenciálisan növelheti vagy növeli a sportteljesítményt
- A Tiltólistára felvett anyag, vagy módszer használata valós, vagy potenciális egészségügyi kockázatot jelent a sportoló számára
- A Tiltólistára felvett anyag, vagy módszer ellenkezik a sport szellemiségével
- A Tiltólistára felvett anyag, vagy módszer potenciálisan elfedheti, vagy elfedi más tiltott anyag vagy módszer használatát

Táplálék-kiegészítők használatakor csak bevizsgált termékek alkalmazhatók biztonsággal, nagy körültekintéssel, és a sportoló saját felelősségére. A Testnevelési Egyetem sport-táplálkozástudományi laborjában van lehetőség különböző termékek bevizsgálására.

<https://sporttaplalkozas.tf.hu/>

Minden esetben doppingvétséget követ el a sportoló, ha az általa fogyasztott táplálék-kiegészítő tiltott szerrel szennyezett, legfeljebb ha bizonyítani tudja, hogy nem volt szándékos a doppingolás, akkor a szankció felezhető (pl. 4 év helyett 2 éves eltiltás)

Egy termék akkor is tartalmazhat a Tiltólistán szereplő tiltott szert, ha a cég azt állítja, hogy a termék előállítása szigorú minőségellenőrzési kontroll alatt történik.

Igazolt versenysportoló szedhet a Tiltólistán szereplő hatóanyagú szert, DE csak orvosilag indokolt esetekben, és csak a Gyógyászati Mentesség (TUE) Engedélyre vonatkozó szabályozásnak megfelelően.

Doppingvétségnek számít:

- Tiltott anyag, vagy tiltott anyag metabolitjának, vagy markerjének jelenléte a sportoló szervezetéből származó mintában.
- Tiltott anyag, vagy tiltott módszer sportoló által történő használata, vagy az arra tett kísérlet.
- A mintaszolgáltatás elkerülése, elutasítása vagy elmulasztása.
- A holléti információra vonatkozó szolgáltatással kapcsolatos mulasztások.
- A doppingellenőrzés bármely elemének manipulálása vagy az arra tett kísérlet.
- Tiltott anyag, vagy tiltott módszer birtoklása.
- Tiltott anyaggal, vagy tiltott módszerrel történő üzérkedés, vagy az erre tett kísérlet.
- Tiltott anyag beadása a sportolónak, vagy tiltott módszer alkalmazása a sportolón, vagy az erre tett kísérlet.
- Bűnrészesség, közreműködés, ösztönzés, doppingolásban való segédkezés, felbujtás, vagy ennek leplezése.
- Tiltott együttműködés.

WADA ADeL tapasztalatok:

- A nemzetközi szintű versenyzők számára összeállított – 12 modulból álló kurzus (teljes körű doppingellenes ismeretanyag):
 - Gyakorlatias, ugyanakkor elméleti tudást ad.
 - Minden modulban vannak ellenőrző kérdések. Ha elrontja a sportoló – nincs szankciója (hibás válasz esetén is folytatható) és újra lehet válaszolni (nincs limit);
 - Az eredményt (score) a kurzus végén található 25 kérdésből elért tesztvizsga adja (legalább 80%-ot kell elérni a megfeleléshez).
 - Hibás válasz esetén a rendszer megadja a jó választ – a tudnivalók elsajátítása a fontos.
 - Nemzetközi vizsga esetén nemzeti szintű vizsga nem szükséges (Nemzeti szintű vizsga esetén adott esetben nemzetközi vizsgát kell tenni).
 - Hátránya: angol nyelvű a szöveg, magyarul egyelőre nem elérhető (MACS program készül).
- A 2021. évi Kódexre vonatkozó ismertető – 27 oldalas szövegezés. Olvasásra ajánlott, de ellenőrző kérdés vagy tesztvizsga nincs.
- A 2021. évi Tiltólista (MACS honlapon megtalálható lesz magyarul az összefoglaló).
- Tokiói olimpiai részvételhez szükséges ismeretanyag:
 - kimondottan az Olimpiára vonatkozó információk;

Az olimpiára valószínűleg kötelező lesz a COVID-19 elleni oltás. Az sem kizárt, hogy buborékban lesz lebonyolítva az egész esemény, (például) a versenyzők egymástól elszeparált helyen (hotel) vannak, ahonnan zárt rendszerben, fertőtlenített közlekedési eszközökkel viszi a verseny helyszínére és onnan vissza.

A sportoló felel a szakmai környezetéért!

Étrend-kiegészítők:

Az étrend-kiegészítők gyártása és forgalmazása több milliárd dolláros nemzetközi üzletág, melyet jelentős marketing tevékenység kísér. (Az interneten keresztül „bármí” beszerezhető, de felelősség a fogyasztót terheli).

„Általános nézet:

- egy élsportoló nem engedheti meg magának, hogy ne használjon valamit, ami fokozza a teljesítményét...”
- „Mindenki szedi, esélytelen vagyok, ha én nem”...
- „A legtöbb sportoló úgy érzi, ha nem teszi, csökken a teljesítménye és romlik az egészségi állapota...”

Sportolóknak szánt termékek forgalomba hozatala:

	Gyógyszer	Étrend-kiegészítő
Forgalomba hozatal előtti engedély.	Van	Nincs
Forgalomba hozatal bejelentése.	Nincs	Van
Dokumentáció értékelés.	Minőséget, hatásosságot, biztonságosságot igazoló dokumentáció.	Adatlap, címke, dokumentáció (vitamin forma, vitaminkészítmény esetén az összetevők.
Értékelés kimenetele.	OGYÉI (OGYI) elutasíthatja.	OGYÉI (OÉTI) forgalomba hozatalt nem tilthatja meg.

Nagy kockázatú készítmények:

Fogyasztószerek és zsírégetők.	Stimulánsok: amfetamin, ephedrin, szibutramin, DMAA, DMBA, octopamin,,
Izomtömegnövelő szerek.	Anabolikus hatású szerek, Aromatáz inhibitorok, GHRP, SARM
Aromatáz inhibitorok.	Anabolikus hatású szerek, Aromatáz inhibitorok.
Potencianövelő szerek.	Anabolikus hatású szerek: DHEA, Stimulánsok: szibutramin, PDE-5 inhibitorok: sildenafil.
Energiaitalok.	Stimulánsok, amfetamin szennyezés, egészségre ártalmas mennyiségű koffein.
Diuretikumok.	Kombinált vérnyomáscsökkentők.
Keleti orvostudomány tiltott összetevőt tartalmazó gyógyszerei.	Anabolikus hatású szerek, fekete piac, internet, (hatásosság – hatástalanság?).
Növényi kivonatok és növényi összetevők.	Stimulánsok: ephedrin és származékai, DMAA, DMBA, octopamin, octodrine, Anabolikus hatású szerek (megtévesztés, a szintetikus hatóanyag elrejtése).